

РЕПУБЛИКА СРБИЈА

АГЕНЦИЈА ЗА ЗАШТИТУ ОД ЈОНИЗУЈУЋИХ ЗРАЧЕЊА
И НУКЛЕАРНУ СИГУРНОСТ СРБИЈЕ

ПРОГРАМ РАДА ЗА 2015. ГОДИНУ

БЕОГРАД, ДЕЦЕМБАР 2014.

На основу тачке 8. става 4. подтачке 3) Одлуке о оснивању Агенције за заштиту од јонизујућих зрачења и нуклеарну сигурност Србије („Службени гласник РС”, бр. 76/09 и 113/13),

Управни одбор Агенције за заштиту од јонизујућих зрачења и нуклеарну сигурност Србије на седници одржаној 29. децембра 2014. године, доноси

ПРОГРАМ РАДА АГЕНЦИЈЕ ЗА ЗАШТИТУ ОД ЈОНИЗУЈУЋИХ ЗРАЧЕЊА И НУКЛЕАРНУ СИГУРНОСТ СРБИЈЕ ЗА 2015. ГОДИНУ

УВОД

Агенција за заштиту од јонизујућих зрачења и нуклеарну сигурност Србије (у даљем тексту Агенција) основана је Одлуком Владе Републике Србије од 18. децембра 2009. године („Службени гласник РС”, бр. 76/09 и 113/13), на основу члана 5. Закона о заштити од јонизујућих зрачења и о нуклеарној сигурности („Службени гласник РС”, бр. 36/09 и 93/12, у даљем тексту: Закон), члана 43. став 1. Закона о влади („Службени гласник РС”, бр. 55/05, 71/05 - исправка, 101/07, 65/08, 16/11, 68/12 – УС, 72/12, 7/14-УС и 44/14) и члана 9. Закона о јавним агенцијама („Службени гласник РС”, бр. 18/05 и 81/05-исправка).

На оснивање, правни положај и финансирање Агенције примењују се одредбе закона којим се уређују јавне агенције. Агенција је основана ради обезбеђивања услова за квалитетно и ефикасно спровођење мера заштите од јонизујућих зрачења и мера нуклеарне сигурности при обављању радијационих делатности и нуклеарних активности као самостална регулаторна организација која врши јавна овлашћења у складу са законом.

Законом су утврђене надлежности Агенције на пословима спровођења мера заштите од јонизујућих зрачења и мера нуклеарне сигурности (члан 6. Закона).

I. ОСНОВЕ ЗА ИЗРАДУ ПРОГРАМА РАДА

Основе за израду Програма рада Агенције за 2015. годину су:

- Закон о јавним агенцијама („Службени гласник РС”, бр. 18/05 и 81/05-исправка), где је одредбама члана 15. прописна надлежност и обавеза Управног одбора да усваја годишњи програм рада;

- Одлука Владе о оснивању Агенције за заштиту од јонизујућих зрачења и нуклеарну сигурност Србије („Службени гласник РС“, бр. 76/09 и 113/13);
- Закон о заштити од јонизујућих зрачења и о нуклеарној сигурности („Службени гласник РС”, бр. 36/09 и 93/12);
- Овлашћење и обавезе Управног одбора Агенције, који је именовала Влада решењима 24 број:119-4262/2013, од 20. маја 2013. године и 24 број: 119-4417/2013, од 4. јуна 2013. године и који у складу са одредбама из члана 15. Закона о јавним агенцијама, између осталог усваја годишњи програм рада.

Основни циљеви и задаци Агенције у 2015. години су:

- Наставак јачања одговарајућих административно-стручних капацитета Агенције започетих у 2014. години у циљу што ефикаснијег обављања послова из надлежности Агенције у складу са Законом;
- Припрема нацрта 2 Уредбе које доноси Влада у складу са Законом;
- Имплементација сета подзаконских прописа у складу са Законом;
- Припрема сета нацрта подзаконских аката као и предлога нацрта Закона који би био у складу са правним тековинама ЕУ;
- Израда упутстава и процедура потребних за спровођење мера радијационе и нуклеарне сигурности и безбедности у циљу ефикасније имплементације прописа;
- Издавање лиценци за обављање радијационе делатности и нуклеарне активности, решења за обављање послова заштите од јонизујућих зрачења, решења за коришћење извора јонизујућих зрачења, дозвола за промет радиоактивних и нуклеарних материјала, потврда о евидентирању извора јонизујућих зрачења, мишљења и сертификата у области заштите од зрачења;
- Формирање база података и националног регистра у складу са Законом;
- Контрола испуњености услова на основу којих су издате лиценце, дозволе и решења;
- Доношење *Споразума о узајамном обавештавању и усаглашавању планова рада* између Агенције за заштиту од јонизујућих зрачења и нуклеарну сигурност Србије и Министарства пољопривреде и заштите животне средине у чијем саставу се налази инспекцијски надзор над спровођењем мера заштите од јонизујућих зрачења;
- Припрема билатералних споразума о раној најави информација у случају радиолошког акцидента, са суседним државама;
- Активности на обезбеђивању услова за ратификацију Додатног протокола уз Споразум о примени гаранција у вези са Уговором о неширењу нуклеарног оружја (попис нуклеарних материјала);
- Обезбеђивање услова за потписивање међународних конвенција у области нуклеарне сигурности и безбедности;
- Сарадња са ЕУ и Међународном агенцијом за атомску енергију и остали облици међународне сарадње

II. АДМИНИСТРАТИВНО-СТРУЧНИ КАПАЦИТЕТИ

1. НОРМАТИВНИ УСЛОВИ

Агенција је основана одлуком Владе Републике Србије и уписана је у судски регистар код Трговинског суда у Београду, дана 18. децембра 2009. године. Именовањем Управног одбора, доношењем *Пословника о раду Управног Одбора Агенције, Статута, Правилника о раду, Правилника о унутрашњој организацији и систематизацији радних места Агенције за заштиту од јонизујућих зрачења и нуклеарну сигурност Србије, Правилника о рачуноводству и рачуноводственим политикама и Правилника о канцеларисјком и архивском пословању* обезбеђени су нормативни услови за рад.

2. КАДРОВИ

На дан 31.12.2014. године, у Агенцији је било 24 запослених на неодређено радно време, један запослени на одређено радно време и директор Агенције на одређено време по посебној одлуци Владе Републике Србије.

Одлуком Владе 05 Број: 112-4418/2010-002, од 17. јуна 2010. године Агенцији је одобрено максимално 18 запослених. Одлуком о измени Одлуке о максималном броју запослених 05 број 112-43508/2011 од 02. јуна 2011. године, одобрено је 35 запослених. Због недовољних средстава опредељених Агенцији Законом о буџету за 2012. годину, број запослених је тек крајем 2012. године повећан са 16 на 20, 2013. године повећан је на 24, а 2014. године на 26 запослених (24 на неодређено време, један запослени на одређено време до повратка запослене са породилског одсуства и један на одређено време по посебној одлуци Владе). Број запослених ће се у 2015. години смањити за један, због одласка запослене у инвалидску пензију.

3. ПРОСТОР И СРЕДСТВА ЗА РАД

Средства за рад Агенције се у складу са Законом, обезбеђују из буџета Републике Србије као и донација, прилога, поклона домаћих и страних правних лица.

Решењем Градоначелника града Београда број 361-3707/11-Г од 19. октобра 2011. године, Министарству животне средине, рударства и просторног планирања је, за потребе Агенције, дат на коришћење, без накнаде закупа, пословни простор у палати

“Београђанка“, улица Масарикова бр. 5 при чему Агенција сноси трошкове месечног одржавања. У тај простор Агенција се преселила 28. децембра 2011. године. Решењем Градоначелника број 361-3749/14-Г-01 од 29. октобра 2014. године, Агенцији је одобрено коришћење додатног пословног простора на истом спрату, без плаћања закупа, уз плаћање трошкова месечног одржавања.

4. ФИНАНСИРАЊЕ АГЕНЦИЈЕ

Финансијско пословање Агенције је регулисано Законом о јавним агенцијама („Службени гласник РС“, бр. 18/05 и 81/05-исправка), Законом о заштити од јонизујућих зрачења и о нуклеарној сигурности („Службени гласник РС“, бр. 36/09 и 93/12), Законом о буџетском систему („Службени гласник РС“ бр. 54/09 , 73/10, 101/11, 93/12, 62/13 и 108/13), Законом о буџету Републике Србије („Службени гласник РС“ број 142/14) и Одлуком о оснивању Агенције за заштиту од јонизујућих зрачења и нуклеарну сигурност Србије („Службени гласник РС“, бр. 76/09 и 113/13). Агенција своје финансијско пословање остварује на основу и у складу са Годишњим финансијским планом прихода и расхода, који доноси Управни одбор Агенције а сагласност на одлуку Управног одбора даје Влада Републике Србије. Исто тако, на резултате финансијског пословања Агенције и на годишње финансијске извештаје Агенције, које је претходно донео Управни одбор Агенције, сагласност даје Влада Републике Србије. Ступањем на снагу Закона о изменама и допунама Закона о заштити од јонизујућих зрачења и о нуклеарној сигурности („Службени гласник РС“, број 93/12), Агенција више не остварује сопствене приходе наплатом прописаних накнада за услуге које пружа у складу са законом, те се финансира из републичког буџета и из донаторских извора.

У складу са Законом о буџетском систему и Законом о јавним агенцијама, Законом о буџету Републике Србије за 2015. годину на разделу 23 - Министарство пољопривреде и заштите животне средине, глава 23.1 – Министарство пољопривреде и заштите животне средине, програм 0402 – заштита животне средине, функција 560 – заштита животне средине неklasификоване на другом месту, програмска активност 0008 – администрација и управљање, економска класификација 451 – Субвенције јавним нефинансијским предузећима и организацијама, Агенцији су одобрена средства у износу од 100.000.000,00 динара. На основу овог извора финансирања, Агенција је у обавези да оснивачу – Влади Републике Србије, достави Финансијски план за 2015. годину, који претходно треба да усвоји Управни одбор Агенције.

III. ПОВЕРЕНИ ПОСЛОВИ И ДРУГЕ АКТИВНОСТИ

1. Доношење и имплементација подзаконских прописа у складу са Законом о заштити од јонизујућих зрачења и о нуклеарној сигурности

За спровођење Закона о заштити од јонизујућих зрачења и о нуклеарној сигурности („Службени гласник РС“, бр. 36/09 и 93/12) током 2015. године, Агенција ће завршити припрему нацрта следећа 2 подзаконска прописа које доноси Влада Републике Србије:

- Уредба о утврђивању Програма управљања радиоактивним отпадом
- Уредба о утврђивању Програма радијационе сигурности и безбедности.

Током припреме нацрта Уредбе о утврђивању Програма управљања радиоактивним отпадом спровешће се и преостале активности везане за Стратешку процену утицаја на животну средину (спровешће се јавни увид у документ Стратешка процена утицаја на животну средину), у складу са Законом о стратешкој процени утицаја на животну средину ("Службени гласник РС", бр. 135/04 и 88/10) што је неопходан предуслов за усвајање овог Програма.

Након усвајања Уредбе о утврђивању Плана за деловање у случају акцидента током 2015. године, планирају се активности на спровођењу вежбе која се односи на активирање Плана за деловање у случају акцидента.

Осим усвајања наведених прописа у складу са Законом о заштити од јонизујућих зрачења и о нуклеарној сигурности („Службени гласник РС“, бр. 36/09 и 93/12) у 2015. години се планира припрема сета нацрта подзаконских аката као и предлог нацрта Закона који би био у складу са правним тековинама ЕУ у области заштите од зрачења и нуклеарне сигурности и у који би били уграђени елементи неопходни за спровођење међународних конвенција којима је приступила Република Србија.

У оквиру имплементације Закона и подзаконских аката планира се израда упутстава и процедура потребних за спровођење мера радијационе и нуклеарне сигурности и безбедности током примене извора јонизујућих зрачења у медицини, индустрији, науци, управљању радиоактивним отпадом итд.

2. Формирање база података (централни регистар) о изворима јонизујућих зрачења и корисницима тих извора, професионално изложеним лицима, као и о другим подацима (издатим лиценцама, дозволама, решењима, потврдама о евидентирању и сертификатима) од значаја за заштиту од јонизујућих зрачења, радијациону и нуклеарну сигурност и безбедност; успостављање централне евиденције о нуклеарним објектима, нуклеарним материјалима и радиоактивном отпаду и контроле евиденција које воде корисници као и обезбеђивање софтверске подршке за остваривање истих.

У 2015. години се планира уношење свих евиденција из надлежности Агенције тј. извора јонизујућих зрачења и корисника извора зрачења, професионално изложених лица, као и о других података (издате лиценце, дозволе, решења, потврде о евидентирању и сертификати) од значаја за заштиту од јонизујућих зрачења и радијациону и сигурност и безбедност у RAIS систем (*Regulatory Authority Information System*). Такође, планиран је наставак обука запослених за коришћење овог система као и унапређење RAIS система у смислу повезивања свих релевантних институција ван Агенције. У оквиру ове активности су планиране посете правним лицима, широм Србије, као и експертске мисије МААЕ.

У наредном периоду је потребно допуњавање и обједињавање свих парцијално вођених база података, верификација података (попис и пријављивање нуклеарних

материјала, извора који се користе, извора који се више не користе или чији је власник непознат)

3. Формирање комисије за израду Процене основне безбедносне угрожености (ПОБУ) и припрема документа ПОБУ.

4. У оквиру обављања регулаторних послова везаних за издавање, продужавање и одузимање лиценци за обављање радијационе делатности и нуклеарне активности, као и контроле испуњености услова на основу којих су издате лиценце, дозволе и решења за обављање радијационе делатности и нуклеарне активности, промет радиоактивних и нуклеарних материјала и обављање послова заштите од јонизујућих зрачења, планирано је увођење система квалитета у рад Групе за лиценцирање, као и активности на упознавању корисника са обавезама, у складу захтевима из националне легислативе.

Планира се и остваривање сарадње са другим државним органима као и са стручним организацијама овлашћеним за обављање послова заштите од зрачења. Планирано је и потписивање *Споразума о узајамном обавештавању и усаглашавању планова рада* између Агенције за заштиту од јонизујућих зрачења и нуклеарну сигурност Србије и Министарства пољопривреде и заштите животне средине у чијем саставу се налази инспекцијски надзор над спровођењем мера заштите од јонизујућих зрачења.

5. Организовање систематског испитивања радиоактивности животне средине за 2015. годину, у складу са Правилником о утврђивању Програма систематског испитивања радиоактивности животне средине, и објављивање Извештаја о нивоу излагања становништва јонизујућим зрачењима за претходну годину. Током 2015. године планирано је и организовање испитивања садржаја радионуклида у обрадивом и необрадивом земљишту у Републици Србији као и испитивање садржаја радионуклида (природних и вештачких) у храни за животиње која ће допринети бољој процени нивоа излагања становништва јонизујућим зрачењима. Такође, планирано је организовање процене дозе јонизујућих зрачења за становништво од медицинских излагања у нуклеарној медицини.

У оквиру мониторинга планира се одржавање система ране најаве радијационог акцидента и редовно достављање података европској мрежи за размену података EURDEP (**E**uropean **R**adiological **D**ata **E**xchange **P**latform) у редовним условима и у ванредним ситуацијама.

6. У 2015. години планирано је уклањање и складиштење извора јонизујућих зрачења чији је власник непознат.

7. Уз координирану активност више надлежних државних институција, планирана је израда и спровођење Пројекта који би се односио на обезбеђивање финансијских средстава за уклањање радиоактивних громобрана и уградњу нове громобранске заштите.

8. Планира се припрема и започињање активности које се односе на мерење радона у затвореном простору у циљу стварања услова за доношење стратегије мерења и смањења

присуства радона у затвореном простору у Р Србији, као и интензивирање сарадње са надлежним министарствима и другим организацијама и локалним самоуправама неопходним за успешну реализацију ове стратегије. У оквиру националног пројекта SRB/9/003 техничке сарадње са Међународном агенцијом за атомску енергију (МААЕ) планиране су две експертске мисије и набавка опреме за мерење радона које би се спровело током 2015. године.

9. Агенција ће спроводити едукацију становништва у складу са својим капацитетима (чланци, гостовања у медијима, семинари, предавања...), едукацију корисника у циљу имплементације законских и подзаконских аката (семинари, јавни скупови стручних удружења у области заштите од јонизујућих зрачења и др.) као и јачање стручне базе у области (предавања на факултетима);

Достављање средствима јавног информисања, надлежним државним органима и Међународној агенцији за атомску енергију информација од значаја за радијациону и нуклеарну сигурност и безбедност у складу са Законом.

V. МЕЂУНАРОДНА САРАДЊА И ЕВРОПСКЕ ИНТЕГРАЦИЈЕ

1. Сарадња са МААЕ се остварује кроз националне пројекте и учешће у регионалним и међурегионалним пројектима у оквиру програма техничке сарадње.

У 2015. години се наставља реализација пројектног циклуса МААЕ, који обухвата укупно 3 национална пројекта који се реализују у Републици Србији:

- SRB/6/009, *Improving Equipment and Clinical Methods in Brachytherapy*, Институт за онкологију и радиологију Србије, Београд
- SRB/9/002, *Managing Waste and Disused Sources, and Decommissioning Activities at the Vinca Site*, Јавно предузеће „Нуклеарни објекти Србије“, Институт за нуклеарне науке „Винча“ и Агенција за заштиту од јонизујућих зрачења и нуклеарну сигурност Србије, Београд
- SRB/9/003, *Enhancing the Regulatory Infrastructure and Legislative System*, Агенција за заштиту од јонизујућих зрачења и нуклеарну сигурност Србије, Београд

у оквиру којих се остварује значајна техничка помоћ у опреми и едукацијама и више од 20 регионалних и других пројеката у којима учествују институције из Р Србије.

Током 2015. године наставиће се реализација и праћење националног пројекта SRB/3/004 *Safely Managing Waste, Sealed Sources, Decommissioning and Site Remediation Activities at the Vinca Institute*.

У 2015. години планира се израда програма сарадње, односно сета националних пројеката за наредни пројектни циклус МААЕ 2016–2017 као и учешће у коначном дизајнирању регионалног програма региона Европе.

Представници Агенције ће у септембру 2015. године у саставу делегације Р. Србије учествовати на 59. заседању Генералне конференције МААЕ у Бечу.

2. Пројекти чија реализација се финансира из вишекорисничких ИПА фондова Европске комисије требало би да обезбеде средства за побољшање регулаторне структуре и њених капацитета. У 2015. години оствариће се сарадња са Европском комисијом на активностима у оквиру међународног пројекта из ИПА 2011, чији је корисник Агенција, под називом: *Further enhancement of the technical capacity of nuclear regulatory bodies in Albania, the former Yugoslav Republic of Macedonia, Serbia, as well as Kosovo*¹.

Очекује се да се у 2015. години оствари сарадња са ЕУ на активностима у оквиру међународног пројекта из ИПА 2010: *Registry of nuclear materials, radioactive sources, waste and exposures*, који се спроводи по моделу заједничког управљања са МААЕ, као један од потпројеката у оквиру националног пројекта SRB/9/002. Услов за потпуно остваривање ове активности је обезбеђивање финансијских средстава из Буџета Р. Србије за национално учешће државе у овом пројекту.

3. Учешће у спровођењу и/или припреми за приступање међународним споразумима и резолуцијама у области радијационе и нуклеарне сигурности и безбедности којима је Р Србија приступила.

Током 2015. године ће се пратити спровођење Националног акционог плана за примену СБ УН Резолуције 1540 у оквиру учешћа представника Агенције у радној групи, учествовати у активностима везаним за рад Групе нуклеарних снабдевача (NSG), као и узети учешће у радној групи за израду и спровођење Националног акционог плана за ХБРН.

Планирају се активности за припрему ратификације Додатног протокола уз Споразум о примени гаранција уз Уговор о неширењу нуклеарног оружја. У 2015. години предвиђена је израда финалних процедура које се односе на израду декларација и припрему за инспекције са проширеним обимом приступа, односно свих потребних процедура за спровођење Додатног протокола. Планиран је попис нуклеарних материјала и активности, обилазак локација и институција повезаних са ДП, даља едукација лица одговорних за ДП у својим институцијама, припрема и спровођење пробног процеса пријављивања, прикупљања и подношења иницијалних декларација.

4. Учешће у раду Преговарачких група 15, 25 и 28, у области радијационе и нуклеарне сигурности и безбедности, припрема потребних прилога, на основу расположивих докумената и упутстава, у процесу приступања Републике Србије Европској унији, сарадња са Канцеларијом за европске интеграције и другим државним органима и институцијама на пословима европских интеграција.

¹ Under UNSCR 1244/1999

5. Завршетак свих табела усклађености, на српском и енглеском језику, за ЕУ прописе над којима Агенција има надлежност у оквиру ПГ 15 и ПГ 28.

6. Током 2015. године планира се стручна редактура ЕУ прописа номинованих за превођење у области заштите од зрачења и нуклеарне сигурности.

7. Припрема билатералних међудржавних споразума о сарадњи који се односе на правремену размену информација у случају радиолошког акцидента, као и на регионалну сарадњу у области радијационе и нуклеарне сигурности и безбедности. Планирано је да након покренуте иницијативе (у ресорном министарству) за потписивање споразума са државама из региона: Бугарском, Хрватском и Босном и Херцеговином, Агенција усагласи радне верзије споразума са регулаторним телима Словеније, Румуније, и иницира потписивање споразума са Македонијом. У оквиру ове сарадње је планирана интензивнија сарадња са регулаторним телима и међусобна размена искустава кроз билатералне контакте.

УПРАВНИ ОДБОР

ПРЕДСЕДНИК

др Владимир Удовичић

ОБРАЗЛОЖЕЊЕ

I. ПРАВНИ ОСНОВ ЗА ДОНОШЕЊЕ ПРОПИСА

Правни основ за доношење овог прописа је тачка 8. став 2. подтачка 3) Одлуке о оснивању Агенције за заштиту од јонизујућих зрачења и нуклеарну сигурност Србије („Службени гласник РС”, бр. 76/09 и 113/13).

II. РАЗЛОЗИ ЗА ДОНОШЕЊЕ ПРОПИСА

Разлог за доношење овог прописа је обавеза Агенције за заштиту од јонизујућих зрачења и нуклеарну сигурност Србије прописана тачком 8. став 2. подтачка 3) Одлуке о оснивању Агенције за заштиту од јонизујућих зрачења и нуклеарну сигурност Србије („Службени гласник РС”, бр. 76/09 и 113/13), којом је прописано да Управни одбор Агенције за заштиту од јонизујућих зрачења и нуклеарну сигурност Србије усваја годишњи програм рада Агенције, на који сагласност даје Влада Републике Србије.

III. СРЕДСТВА ПОТРЕБНА ЗА СПРОВОЂЕЊЕ ПРОПИСА

За спровођење овог прописа обезбеђена су средства Законом о буџету Републике Србије за 2015. Годину, на разделу 23 - Министарство пољопривреде и заштите животне средине, глава 23.1 – Министарство пољопривреде и заштите животне средине, програм 0402 – заштита животне средине, функција 560 – заштита животне средине неklasификоване на другом месту, програмска активност 0008 – администрација и управљање, економска класификација 451 – Субвенције јавним нефинансијским предузећима и организацијама, у износу од 100.000.000,00 динара